

76

**Комитет
за правата на човека
в България**

бул. Дондуков 2, София.
тел: (02) 887 25 74
факс: (02) 80 33 46

До

Конституционния съд
на Република България

С Т А Н О В И Щ Е

ОТ КОМИТЕТА ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

ОТНОСНО: конституционността на смъртното наказание

Уважаеми съдии,

На свое заседание Изпълнителното бюро на Комитета по правата на човека в Република България обсъди въпроса, предмет на конституционно дело № /94 г. Комитетът по правата на човека застава на становището, че смъртното наказание **противоречи** на Конституцията и по-специално на чл.чл.28 и 57 от Конституцията.

Съгласно чл.28 от Конституцията, всеки има право на живот. Посегателството върху човешкия живот се наказва като най-тежко престъпление. Доколкото е конституционно закрепено, правото на живот може да бъде ограничено само ако разпоредбата на самата конституция изрично предвижда това. Такава разпоредба в Конституцията няма. В случая намира приложение общият принцип, че права, които са прогласени в **Конституцията**, не могат да бъдат ограничавани или отменяни със закон или друг акт.

Трябва освен това да се имат предвид и международните конвенции и пактове по правата на човека, ратифицирани от нашата страна.

В чл.1, т.1 от Международния пакт за гражданските и политическите права от 1966 г. се посочва, че "никой не може произволно да бъде лишен от живот." Следователно съществува възможност законът да допусне по изключение лишаването от живот

с присъда. Новата Конституция обаче, както отбелязахме, не предвижда това.

Правото на живот е "неотменимо" основно право на човека (чл.57, ал.3 във връзка с ал.2 от Конституцията). Следователно, докато не е предвидено в Конституцията, смъртното наказание не е недопустимо.

В чл.1 от Шести протокол към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи е възприета позицията, че "смъртното наказание се отменя. Никой не може да бъде осъден на смърт, нито екзекутиран". Наистина този протокол още не е ратифициран от нашата страна. Той обаче е неразделна част от Европейската конвенция, а изразената в него позиция отразява най-високо равнище в защитата на ценностите на съвременната цивилизация.

Ще отбележим, че същият проблем се решава от унгарския Конституционен съд.

С решение № 23 от 1990 г. (X.31) АВ Конституционният съд на Република Унгария обяви смъртното наказание за противоконституционно. При вземането на това решение само един съдия от КС се е въздържал. При това чл.54, § 2 от Конституцията на Република Унгария не е така категоричен, както разпоредбата на чл.28 от нашата Конституция.

Поради изложените съображения, предлагаме ви, уважаеми конституционни съдии, да обявите смъртното наказание за противоречащо на Конституцията, както и да приемете за недействителни съответните разпоредби от НК, НПК и ЗИН относно смъртното наказание.

20 юни 1994 г.

От името на Комитета по правата на човека,
Член на Изпълнителното бюро на комитета:

(проф. Димитър Михайлов)